

GERONIMOHORSPELEN

Een script in samenwerking met Herman en Marc Van Cauwenberghe.

SPRONG IN HET HEELAL - SERIE 1: OPERATIE LUNA
DEEL 8: IS TERUGKEER MOGELIJK OF NIET?

Charles Chilton (1917)

uitzending: KRO, zaterdag 19/11/1955

vertaling: P.R.O. Peller (Mr. E. Franquinet)

regie: Léon Povel

rolverdeling:

Jeff Morgan: John de Freese

Jimmy Barnett: Jan Borkus

Steve Mitchell: Jan van Ees

Dr. Matthews: Louis de Bree

omroeper B.B.C.: Piet Ekel

Raketbouwer Steve Mitchell, gezagvoerder Jeff Morgan, radiotelefonist Jimmy Barnett en de ruimtemedicus Dr. Matthews zijn per atoomraket naar de maan gereisd en hebben daar een paar weken doorgebracht. Zowel gedurende de reis als tijdens het verblijf op de maan hebben zij herhaaldelijk de invloed bemerkt van een onbekende macht die hun radioverbindingen verstoort, hen een vreemde muziek doet horen, vreemde dingen doet zien en beleven, en die uiteindelijk, wanneer ze weer van de maan naar de aarde willen terugkeren, dit verhindert door het gehele mechanisme van hun raket stop te zetten.

Jeff: Jimmy, de noodverlichting! We moeten toch iets kunnen zien.

Jimmy: Ja... (knipt ze aan) Ze doet het niet!

Jeff: Dan de toorts! Die hangt boven je hoofd. (Jimmy knipt ze aan)

Dr. Matthews: Gelukkig! Stel je voor dat we ook nog in het donker moesten zitten.

Jeff: Wat kan er gebeurd zijn, Mitch?

Mitch: Ja, ik denk dat er iets niet in orde is in de elektrodenleiding. We mogen de hemel danken dat dit niet tijdens de start is gebeurd! Maar bij de controle van gisteren hebben we toch nog alles in orde bevonden!

Jeff: We zullen opnieuw moeten controleren en nu terdege.

Mitch: Dat wordt een gevaarlijk werkje, niet?

Jeff: Niets aan te doen! Jimmy!

Jimmy: Ja.

Jeff: Het gereedschap en het antistralenscherm.

Jimmy: All right!

Jeff: Ja, en de toortsen, Jimmy!

Jimmy: Goed!

Jeff: Ja, we zullen een poosje in 't donker moeten zitten. Konden we de deur naar de cockpit maar open krijgen, dan hadden we hier tenminste nog iets van het... van het aardelicht, hè. Maar ja, tenslotte dat slot werkt niet. Dokter, wil je even alle schakelaars en hefbomen controleren en alles afzetten?

Dr. Matthews: Ja.

Jeff: Er mogen geen onverwachte dingen gebeuren.

Dr. Matthews: 'k Zal ervoor zorgen, Jeff.

Jeff: Ja. Kom, Mitch. We gaan.

Jimmy: Hoe lang moet dat nou nog duren? Ze zijn nou toch zeker al een paar uur bezig, niet? Het heeft nog nooit zo lang geduurd, en wij moeten hier steeds maar in 't donker zitten.

Dr. Matthews: Ja, je zult nog even geduld moeten hebben, Jimmy. Vergeet niet dat het inwendige onderzoek van de elektrodenleiding een moeilijk en uiterst gevaarlijk werkje is. (geluid van voeten op de ladder)

Jimmy: O, gelukkig! Daar komen ze terug. En, Jeff?

Jeff: Alles in orde voor zover na te gaan, maar de hele zaak is zo dood als een pier!

Jimmy: Nou, ik heb alles terdege nagezien en d'r is niks te vinden. Radio, radar, periscopen, lichtleiding... Alles is in orde.

Dr. Matthews: Nou, er is geen enkele fout te ontdekken, maar de automatische zuurstofvoorziening en de luchtverversing werken niet. Alleen de drukmeters wijzen nog aan.

Jeff: Ja, natuurlijk, die zijn niet elektrisch.

Mitch: Ja, maar hoe moeten we ademen als de zuurstofvoorziening niet werkt?

Dr. Matthews: Nou, daar hebben we nog de noodpompen met handbediening voor. En wat de voorraad betreft, nou, die valt mee. Gelukkig hadden we die aan de ruime kant berekend.

Jeff: Ja, heren, daar zitten we: we kunnen niet starten en we kunnen niet naar buiten...

Dr. Matthews: Nee.

Jeff: ...want de luchtsluis werkt ook al elektrisch. Er zit niets anders op dan af en toe proberen of er weer leven in het geval te krijgen is. En als het niet binnen korte tijd lukt, dan nog maar weer een volledige controle.

Dr. Matthews: Ja.

Jeff: Maar dat mag ook niet te vaak gebeuren, want al dat uit-elkaar-gehaal is niet bevorderlijk voor de levensduur van ons materiaal.

Jimmy: Net zo!

Jeff: Ja, het is misschien niet kwaad als we 'ns enkele dagen volledige rust hebben, hè?

Dr. Matthews: Jawel, maar eh... al te lang kunnen we ons vertrek ook weer niet uitstellen. Al met al is er nog voor een goeie veertien dagen reserve aan zuurstof.

Jeff: Ja.

Dr. Matthews: Als we de duur voor de terugreis berekenen op vijf dagen...

Jeff: Ja.

Dr. Matthews: ...zoals die van de heenreis, mogen we dus hoogstens niet meer dan tien dagen hier blijven. Met onze levensmiddelenvoorraad staat het precies zo.

Jeff: Ja, dan zullen we met een en ander zuinig moeten omspringen...

Dr. Matthews: Allicht.

Jeff: ...want we hebben geen idee wanneer de zaak weer in orde zal zijn.

Dr. Matthews: Nee.

Jeff: Dokter, maak jij een distributieschema op voor eh... zuurstof en voedselvoorziening.

Dr. Matthews: Ja.

Jeff: Af en toe controleert ieder z'n afdeling. Nou, voor het overige zullen we zoveel mogelijk in onze kooien blijven liggen. Dat spaart energie en behoefte aan lucht uit.

Jimmy: Nou, en wat denk je daarmee te bereiken, Jeff?

Jeff: 'k Weet het niet, maar ik hoop nog steeds dat het defect vroeg of laat vanzelf verdwijnt, zoals dat ook met de radiostoringen het geval is geweest. Ja, en nou nog iets: van onze beide toortsen zullen we er één steeds bij de hand houden, maar alleen laten branden als het nodig is. We hebben nog een paar reservebatterijen, maar ook daarop moeten we zuinig zijn. Alleen als er gewerkt wordt of als dokter z'n dagboek bijhoudt...

Mitch: Het dagboek? Is dat zo belangrijk dat we d'r ons kostbare licht moeten voor opofferen?

Jeff: Een toorts brandt heel wat uren, Mitch. En daarenboven, nu onze bandrecorder het ook al niet meer doet, zal dat dagboek dienst moeten doen als logboek... Zo. En nou: allemaal in de kooien.

Dr. Matthews: "12 november 1965. Dit is de vierentwintigste dag sedert ons vertrek van de aarde, de negentiende sinds onze landing hier en de vijfde sedert ons mislukte startpoging. Wij allen, zelfs Mitch, hebben ons nu bij ons lot neergelegd en wachten maar af, in de hoop dat onze raket weer tot leven zal komen. Zo nu en dan worden de instrumenten geprobeerd, maar ja, tot nog toe zonder resultaat. Voor de rest liggen wij in onze kooien, ieder met zijn eigen gedachten. Alleen hij wiens beurt het is voor de zuurstofpomp en de uitdeling van de voedselrantsoenen staat op. Konden we maar in de cockpit komen, dan zagen we af en toe de maan en de sterren en misschien zelfs de aarde, maar die deur zit net zo dicht als de luchtsluis. De tijd sleept zich voort. Onze grootste probleem is: hoe hem om te krijgen. Praten helpt wel, maar werkt niet altijd opbeurend."

Jimmy: (zucht) Wat is het warm!...

Mitch: Ja, wat wil je anders, zonder enige luchtverversing?

Jimmy: Hadden we maar een raam om open te zetten. Het moet buiten toch wel koel zijn, niet?

Mitch: En of! Zowat 120 onder nul.

Jimmy: (bibbert)

Mitch: Als je dat tenminste nog koel wil noemen.

Jimmy: (lachje)

Mitch: Je zou in een paar tellen in een blok ijs veranderd zijn.

Jimmy: Nou begrijp ik pas hoe de mannen zich moeten voelen die opgesloten zitten in een gezonken duikboot.

Mitch: Kom, Jimmy, hou daar nou mee op.

Dr. Matthews: Jimmy, het is tijd voor de zuurstofpomp en de lunch.

Jimmy: Ha... Ja, dokter... (staat op en gaat kijken) De zuurstofdruk is 29.5. Twee reservoirs zijn nog helemaal vol. Temperatuur is 36 graden Celsius.

Dr. Matthews: Alweer opgelopen. En het eten, Jimmy?

Jimmy: Hier. Ieder een flesje vruchtensap en een plakje belegde broodjes.

Jeff: Dank je. Nou, kruip nou maar weer in je kooi en praat verder zo weinig mogelijk.

Dr. Matthews: "13 november 1965, de zesde dag. De hitte wordt langzamerhand ondraaglijk. De thermometer staat op 38 graden Celsius. Niemand spreekt haast meer en opstaan doen we alleen maar om voor de verzorging van de zuurstofvoorziening en de inwendige mens te zorgen of wanneer Jeff een nieuwe controle gelast, overigens zonder resultaat. Jeff leest bijna aanhoudend, Mitch ligt maar naar de zoldering te staren en Jimmy neemt af en toe de mondharmonica ter hand, maar brengt het daar niet ver mee, omdat Jeff en nu ook Mitch beweerden de muziek niet te kunnen verdragen.

14 november, de zevende dag. De hitte neemt steeds toe. Het is bijna 40 graden. We dragen alleen nog maar shorts en onze britsen zijn vochtig van de transpiratie. Eindeloos sleept de tijd zich voort. Jeff heeft er

iets op gevonden om ons bezig te houden: raadseltjes opgeven. Zodoende worden onze gedachten afgeleid van onze langzame maar zekere gang naar het einde.”

Jeff: ... Big Ben.

Mitch: Dat is veertien punten voor mij. Nou jij, Jimmy.

Jimmy: Eh... het is dierlijk.

Mitch: Vier poten?

Jimmy: Nee.

Jeff: Twee? (de vreemde muziek laat zich horen)

Jimmy: Nee, geen poten, en het is mineraal!...

Mitch: Ja, hoe kan dat nou? Zojuist zei je dat het dierlijk was.

Jimmy: Mineraal!

Jeff: Is het een bewerkt product?

Jimmy: Het... het is groot, als een... als een reusachtig kadetje. Het is van metaal, met een koepel, waar de gleuf in moet zitten. Het heeft ramen, blauw licht schiet eronder uit... Het... het... het komt hierheen!

Jeff: Jimmy! Wat is er?

Jimmy: Het komt hierheen, zeg ik je! Het is hier vlakbij!

Dr. Matthews: Jeff, de periscoop!

Jeff: Ja?

Dr. Matthews: Hij werkt! Het scherm!

Jeff: Nee! Ik kom! (gooit de toorts omver) Verdikkeme!

Dr. Matthews: Kijk 'ns!

Jeff: Ja, warempel!

Mitch: Lieve hemel, wat is dat?

Jeff: Het lijkt wel te zweven of te vliegen.

Dr. Matthews: En dat licht! Die blauwe lichtstralen! (muziek neemt af en houdt op)

Jeff: Het is weg.

Mitch: 't Scherm is weer donker.

Jimmy: (steunt)

Jeff: Jimmy! Jimmy, wat is er? Waar is de toorts? Ik heb hem in m'n haast van de tafel gestoten.

Mitch: Hier... Ik heb 'm, Jeff, maar hij geeft geen licht meer.

Dr. Matthews: Misschien brandt de raketverlichting weer. Ik heb de schakelaar te pakken... (knipt aan)

Nee...

Jimmy: Ah...

Mitch: Wacht even. Ik ben bij de kast, waar de andere toorts in ligt.

Jimmy: Ach...

Mitch: (knipt die aan) Ziezo. Ach, wat een verschil zo'n beetje licht maakt.

Jeff: Ja ja, Jimmy, wat is er nou weer met je aan de hand?

Jimmy: O, Jeff, ik hoorde ze weer, die muziek en... ik... ik zag iets... iets... iets vreemds, een... een soort...

Jeff: Ja, je hoeft het niet te beschrijven, Jimmy, we hebben het allemaal gezien.

Jimmy: Wat zeg je?

Jeff: Ja, op het periscoopscherm, met blauwe lichtstralen d'r onder. Het scheen te vliegen en nam één moment het hele scherm in beslag, alsof het over ons heen vloog en daarna was alles weer weg.

Jimmy: Dus... dus ik was niet de enige die het zag?

Jeff: Nee, Jimmy, wij allemaal. Nou, laten we maar weer een ronde doen door de raket, hè. Je kan nooit weten of er nog iets anders tot leven is gekomen dan alleen het scherm!

Dr. Matthews: "Er zijn alweer drie dagen voorbij sedert het periscoopscherm oplichtte en wij het ding, wat het dan geweest mag zijn, zagen. Sindsdien is de raket weer morsdood. En wij... De hitte is niet meer te beschrijven. Door de vochtigheid die niet meer geabsorbeerd wordt, lijkt het hier wel een broeikas. De zuurstofvoorraad neemt snel af, hoogstens nog voor negen dagen, en de reis alleen duurt er zeker vijf. Als wij over vier dagen niet gestart zijn..."

Jimmy: Jeff?

Jeff: Ja? Wat is er?

Jimmy: Jij zit maar de lezen en eh... en wij weten niet wat we moeten doen. Lees 'ns wat voor.

Mitch: Ja, Jeff, voor ons ook wat.

Dr. Matthews: Ja, inderdaad, het zal beter zijn dan dat jullie beiden naar de zoldering liggen te staren.

Jeff: Ja, ik... ik weet niet of jullie mijn lectuur wel zo prettig zullen vinden.

Jimmy: Ach wat, Jeff, in alle geval beter dan niks, hè. Wat is het voor een boek?

Jeff: Het is eh... "Mensen op de maan" van Wells.[7]

Jimmy: O!

Jeff: Ja, willen jullie nou nog dat ik het voorlees?

Mitch: Ja, natuurlijk, Jeff. Het maakt toch geen verschil wat je leest?

Jimmy: Nou ja, misschien kunnen we d'r wel uit leren hoe we uit deze misère moeten komen, hè?

Dr. Matthews: Kom, Jeff, laat 'ns horen.

Jeff: Nou eh... vooruit dan maar. (kucht) Eh... "Wat de maanbewoners dachten van die verbazingwekkende, naar mijn mening niet zeer eervolle inval van een andere planeet, kan ik zelfs niet gissen. Ik meen me te herinneren dat ik hun ruggen zag, terwijl ze naar alle kanten uit elkaar stoven, maar ik weet niet het met zekerheid te zeggen. Die laatste gebeurtenissen, voordat ik het bewustzijn verloor, staan mij slechts vaag voor de geest. Ik weet nog dat ik een pas voorwaarts deed, dat ik struikelde en languit tussen de rotsen viel. Ik voelde mij plotseling vreselijk wee worden... Ik meen mij iets te herinneren van een hevige worsteling in een greep als van een metalen klem." [8]

Jimmy: (lachje) Nou nou, wat een avontuur!

Dr. Matthews: Wat een idee, die maanbewoners!

Jimmy: De hemel zij dank dat wij die hier niet hebben aangetroffen. Als er iets is wat we met zekerheid hebben kunnen constateren, dan is het wel dat de maan niet bewoond is. Helemaal niet. (er klinkt geklop)

Dr. Matthews: Lieve hemel, wat is dat?

Jeff: Muizen! Is het nou goed? (geklop)

Jimmy: Daar... daar heb je 't weer, nou aan de andere kant! (geklop)

Dr. Matthews: 't Lijkt wel of... of iemand om de raket heen loopt en er op klopt om na te gaan waarvan die gemaakt is! (klop)

Jeff: Of om te proberen binnen te komen. (klop)

Dr. Matthews: Stil 'ns! Stil!... Ze houden ermee op, zou je zeggen.

Jeff: Stil, dokter. Laten we nou allen ingespannen luisteren...

Dr. Matthews: Niks meer. Wie of wat het ook geweest is, maar het is weg.

Jimmy: Als ze... als het maar niet terugkomt.

Jeff: Wie zal dat zeggen? Laten we in alle geval nog een poos stil blijven luisteren.

Dr. Matthews: "Dit is de dertiende dag... Nog steeds geeft de raket geen teken van leven. Het kloppen dat wij drie dagen geleden hoorden, heeft zich niet herhaald. Wij hebben nog één dag. Als wij morgen niet starten, bestaat er geen kans meer om levend de aarde te bereiken. Moge de hemel ons genadig zijn."

Jimmy: Jeff! Het scherm!

Jeff: Hè?

Jimmy: Het werkt weer.

Dr. Matthews: En de luchtverversing!

Jeff: Jongens, de raket leeft weer! De lichten, Mitch! Probeer ze! (Mitch knipt ze aan)

Mitch: Kijk!

Jeff: De radio, Jimmy! De radio! Onmiddellijk!

Dr. Matthews: Nou zal de temperatuur al gauw weer normaal worden.

Jeff: En de brandstofpomp! Alles okay?

Jimmy: Hallo, hallo Aarde? Hier raket Luna. Luna roept u vanaf de maan. Hoort u mij? Antwoord mij... Verdraaid... O! wacht even! (knipt iets aan - sterke ruis)

omroeper BBC: Hier is London, de BBC, uitzending voor de landen overzee... Wij geven u het nieuws. Uit Canberra meldt men ons dat er weinig hoop meer bestaat met betrekking tot de bemanning van het ruimtevaartuig dat een maand geleden op de maan is geland. Volgens z'n eigen melding is het ruimtevaartuig Luna op 17 oktober gestart van de Regenboogbaai. Het laatste bericht dat ontvangen werd luidde dat men binnen tien minuten opnieuw zou uitzenden. Sindsdien werd er echter niets meer vernomen. Aanvankelijk werd verondersteld dat de radiozender van de Luna onklaar zou zijn geraakt en dat het ruimtevaartuig vijf of zes dagen later de Aarde zou bereiken. Dit heeft echter niet zo mogen zijn...

Jimmy: Wat is dat nou? Ik heb toch nooit geseind dat we gestart waren? Alleen maar dat we ons klaarmaakten voor de start.

Jeff: Blijf aan de zender, Jimmy. Probeer hen te bereiken tot elke prijs!

Jimmy: Ja, Jeff.

Dr. Matthews: Hé, Jeff! Mitch!

Jeff: Ja?

Dr. Matthews: Jimmy! Vlug! Het scherm!!

Jimmy: Hè?

Jeff: (komt haastig naderbij) Wat is er?

Dr. Matthews: Kijk, in de krater!

Jeff: Wat?

Jimmy: Hemel!

Jeff: Nee maar, Jimmy, is dat het ding dat je zag tijdens het raadselspelletje? Is dat het, Jimmy?

Jimmy: Ja, Jeff, dat is het. Ja, maar jullie zeiden toch dat jullie het allemaal gezien had?

Jeff: Jawel, maar niet zo! Toen zagen we er maar een flits van. Maar nu, kijk 'ns, de volle zon schijnt erop! Ieder onderdeel is duidelijk zichtbaar.

Dr. Matthews: Ja, dan is het toen zeker geland en is het al die tijd daar geweest.

Jimmy: Wil je zeggen dat het hier geland is?

Dr. Matthews: Ja, wat anders?

Mitch: Maar wie of wat kan het dan zijn?

Jimmy: (lachte) Misschien die lui uit het boek van Wells.

Jeff: Ach, geen gekheid Jimmy! Mannen, er is maar één manier om dat te weten te komen: we gaan erheen.

Dr. Matthews: Maar Jeff, dat kan niet! 't Is de hoogste tijd dat we starten! We mogen geen zuurstof verkwisten.

Jeff: Een paar uurtjes moeten er nog maar af kunnen. Dan ademen we maar op de terugreis wat zuiniger.

Jimmy: Ja, maar je weet niet wat... wat het iets is... Wie... wie... wie weet wat... wat... O, in hemelsnaam, ga toch niet!

Jeff: Ik wil weten wat dat voor iets is! Dit is het merkwaardigste dat ons is overkomen sedert de landing. Ik wil er het mijne van hebben. Ik kan nou niet meer zonder meer vertrekken.

Jimmy: Ja, maar Jeff...

Jeff: Ga jij mee, Mitch?

Mitch: En of!!

Jeff: Haal dan de ruimtekostuums, Jimmy. Wij gaan!

script gemaakt door Marc Van Cauwenberghe, aangevuld en bijgewerkt door Herman Van Cauwenberghe en Ton Witman (04/2008)

Dit script is het werk van een hoorspelliëfhebber die geen enkel financieel gewin op het oog heeft. Hij mag alleen gebruikt worden om te lezen bij beluistering van het hoorspel. Wie vindt dat hiermee iemands rechten worden geschonden, neemt contact op met Herman Van Cauwenberghe, die er meteen zal mee ophouden het script aan eventuele belangstellenden door te geven.